

Lezen

Het is belangrijk dat kinderen graag en goed lezen.
Met lezen kun je veel plezier beleven, maar het is ook van belang in de verdere schoolcarrière. Daarom doen we er alles aan om de kinderen te leren lezen en het leesplezier te bevorderen!

1. Leesvormen

1.1 Voorbereidend lezen in de kleuterschool

1.2 Aanvankelijk lezen in de lagere school

1.3 Voortgezet technisch lezen

1.3.1 Niveaulezen

1.3.2 Samenwerkend lezen

1.4 Monitoring technisch lezen

1.4.1 Breed evalueren

1.4.2 Hoe bepalen we het technisch leesniveau van onze leerlingen?

1.4.3 Interpretatie en gebruik op leerlingniveau en klasniveau

1.5. Begrijpend en studerend lezen

1.5.1 Begrijpend lezen – eerste leerjaar

1.5.2 Begrijpend lezen – tweede leerjaar tot zesde leerjaar

1.6 Monitoring begrijpend lezen

1.6.1 Breed evalueren

1.6.2 Hoe bepalen we het niveau begrijpend lezen van onze leerlingen?

1.6.3 Interpretatie en gebruik op leerlingniveau en klasniveau

1.7 Wat als technisch en begrijpend lezen moeilijk gaat?

1.7.1 Voorleessoftware

1.7.2 Luisterboeken

2. Kwartiermakers

2.1 Waarom Kwartiermakers?

2.2 Hoe richten we 'Kwartiermakers' in binnen onze school?

3. Werkgroep lezen

3.1 Leesbevordering

3.2 Boekenclub

4. Samenwerking met externen

4.1 De openbare bibliotheek van Ternat

4.2 Auteurslezingen

1. Leesvormen

1.1 Voorbereidend lezen in de kleuterschool

In de kleuterschool bereiden we ons voor op het lezen in het eerste leerjaar. Er wordt op verschillende manier aan 'lezen' gewerkt:

- De leerkrachten stellen hoekjes, kalenders, afspraken,... voor met **pictogrammen** aangepast aan het niveau van de kleuters. Bij de oudste kleuters zijn er naamkaartjes, letterstempels en andere materialen aanwezig in de **letterhoek** die ontluikende geletterdheid stimuleren. Op regelmatige basis worden er **taalspelletjes** gespeeld in de klas.
- Om de **leesrichting** aan te duiden maken zij gebruik van een stip, pijl, symbool,... Zo weten de kleuters waar ze moeten beginnen kijken: oefenen op het naleggen van logische volgorde, een verhaal naleggen, ...
- In alle kleuterklassen is er steeds een **boekenhoek** aanwezig, waar kinderen kennis maken met geschreven taal, letters, prenten, verhalen, informatie.
- In elk thema wordt gewerkt met een centraal **verhaal** dat meermaals herhaald wordt. Verhalen worden op verschillende manieren aangeboden: voorlezen, interactief vertellen, opbouwen, kamishibai verteltheater, digitaal verhaal, (tafel)poppenspel,...
- Bij de start en op het einde van een thema wordt er samen met de kleuters **gebrainstormd**. Dit wordt visueel voorgesteld.
- Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van **stappenplannen**, opdrachtkaarten, ...
- Vanaf de tweede kleuterklas wordt er elke maand een nieuwe letter aangeleerd. '**De letter van de maand**'. Naast het systematisch inzetten op letterkennis wordt er ook specifiek geoefend op auditieve synthese.

Kaatje Klank!

De taalmethodiek 'Kaatje Klank' is ontworpen met als doel de **luistervaardigheden**, het **klankbewustzijn** en de **spreekvaardigheden** vankleuters te stimuleren in functie van het voorbereidend lezen (ontluikende geletterdheid). Deze vaardigheden zijn van cruciaal belang voor de ontwikkeling van het technisch lezen in het lager onderwijs. Een goede leesvaardigheid is namelijk een voorwaarde voor succes in de school als in de huidige en toekomstige samenleving.

Samen met Kaatje Klank ontdekken kleuters spelenderwijs enkele Nederlandse klanken: Hoe klinkt een klank? Hoe maak je die klank? In welke woorden hoor je die klank?

Kaatje Klank is ook erg geschikt voor kleuters met een andere thuistaal dan het Nederlands. Kleuters met een moedertaal die andere klanken omvat dan het Nederlands, krijgen de gelegenheid om de voor-hen-vreemde Nederlandse klanken met verschillende zintuigen te exploreren.

Meer specifiek worden volgende **doelstellingen** nagestreefd:

- Het **fonemisch bewustzijn** van kleuters stimuleren.
- De **correcte uitspraak** van het Nederlands oefenen door te vertrekken van een focusklank en deze in te oefenen op klank-, woord- en zinsniveau.
- Door deze methode worden ook de **luistervaardigheden** van kleuters verder tot ontwikkeling gebracht.
- Bovendien worden ook een aantal **begrippen** die in de BAK (Basis- streefwoordenlijst Amsterdamse Kleuters, Verhallen, 2009) voorkomen, ingeoeft.

Preventief werken in de kleuterklas

We starten in de kleuterschool reeds met voorbereidend lezen door speels in te zetten op letterkennis omdat er dan bij de meeste kinderen een spontane interesse is in onze geschreven taal. We zien dat sterke lezers vaak ook een succesvolle schoolcarrière hebben. Door het stimuleren van tekenklankkoppeling in de kleuterschool beogen we een positief effect op het latere leesproces.

We werken preventief en trachten leesachterstand in het eerste leerjaar te voorkomen door extra intensief met 'risicokleuters' aan de slag te gaan.

Risicokleuters voor het ontwikkelen van leesmoelijkheden:

- Kinderen die moeilijk tot naam schrijven komen, moeite hebben met taalspelletjes.
- Kinderen die een broer/zus hebben met leerstoornis.
- Kinderen die veel spiegelingen maken, zich moeilijk kunnen oriënteren, kinderen die moeite hebben met rechts en links.
- Kinderen die moeite hebben met automatisatie: van dagen van de week, kleuren, namen van de kinderen van de klas, cijfers tot 10 onthouden.
- Kinderen met een beperkte woordenschat.
- Kinderen met woordvindingsproblemen.
- Kinderen die moeite hebben met rijmen.
- Kinderen met articulatieproblemen.
- Kinderen met autistische kenmerken.
- Kinderen die nood hebben aan uitdaging.

Opbouw aanvankelijk leesonderwijs

= letters kennen en ze kunnen plakken: **auditieve synthese** en **letterkennis** vergroten.

1. Auditieve synthese

Samengestelde woorden	Lettergrepen	Letters
vleer-muis schoen-doos	au-to kik-ker	<ul style="list-style-type: none"> • Twee letters:<ul style="list-style-type: none"> ○ Verlengbare klanken / lange klanken is makkelijke start ○ Twee letters: starten met een lange, verlengbare klinker, dan een medeklinker bv. oo-m / ee-t ○ Twee letters: korte klanken = moeilijker bv. i – k • Drie letters:<ul style="list-style-type: none"> ○ Twee eerste letters samen nemen en de derde laten plakken (= makkelijker). bv. mu - s ○ Eerste letter apart – twee laatste letters samen nemen (= moeilijker) bv. m - us ○ Spelen met tussentijd tussen hakken! bv. oo-m / oo - - - - m ○ eventueel beeld aan koppelen om ook tot begrijpen te komen (begrijpend lezen)
Voorbeeld opbouw woorden: samengestelde woorden ⇒ lettergrepen ⇒ letters: <i>schoen-doos</i> ⇒ <i>po – ten</i> ⇒ <i>aa-p . z-ee . kaa-s . k-aas . o-p . m-aa-n</i> <i>p-oo-t . m-o-l . k-a-t</i>		

2. Letterkennis

In de kleuterklas bieden we zowel **drukletters** als **leesletters** aan. Drukletters hebben kinderen nodig om hun naam te leren schrijven. Maar om tot lezen te komen in het 1e leerjaar heb je leesletters nodig. Omdat we de kinderen in de kleuterklas willen voorbereiden op lezen, werken we voornamelijk met leesletters.

Onderstaande **opbouw** zorgt ervoor dat er niet teveel letters tegelijk worden aangeboden en de moeilijkheidsgraad toeneemt. Er is voldoende tijd voorzien voor herhaling, er kan lang genoeg worden stilgestaan bij dezelfde letter en de letterkennis wordt systematisch uitgebreid. Het tempo van het kind wordt gerespecteerd door lang genoeg dezelfde vaardigheid te oefenen en er worden voldoende oefeningen om een bepaalde vaardigheid in te oefenen gegeven. Voldoende oefeningen per onderdeel zijn noodzakelijk.

De **lettersteunen** die in de klas worden gebruikt, bieden een visueel en auditief hulpmiddel. Dit hulpmiddel kan ook worden toegevoegd op oefenblaadjes. Speelse activiteiten en gerichte activiteiten worden afgewisseld. Door verschillende oefenmanieren aan te bieden kunnen kinderen tot **automatisatie** komen. Van zodra kinderen wat kunnen lezen kunnen ze woordjes en boekjes lezen. Er wordt blijvend lettertraining aangeboden aan kinderen die spellend blijven lezen. Via **screening** wordt er gekeken welke letters niet gekend zijn.

2e kleuterklas	3e kleuterklas	1e leerjaar
Elke maand wordt er een letter aangebracht: o / oo a / aa s v l z n m p	Elke maand wordt er een letter aangebracht en de letters van de 2e kleuterklas worden herhaald. i e / ee u / uu k r t h w herhaling K2 + K3	Opnieuw aanbrengen van alle (gekende) letters in volgorde van de methode + nieuwe letters: d, b, j, g, f, ch, eu ,ui, ie, ei, ij, oe, ou, au, ng, nk, ieuw, eeuw, ooi, aai, oei

1.2 Aanvankelijk lezen in de lagere school

Het voorbereidend en aanvankelijk lezen wordt verdergezet in het eerste leerjaar. We gebruiken hiervoor de methode "Ik lees met Hup en aap "

Ik lees met Hup en aap

"Ik lees met hup en aap" vertrekt van 12 basis sleutelwoorden. Het gaat om korte tweeklankwoorden van het type 'klinker-medeklinker'. Na het aanbieden van een sleutelwoord wordt dit onmiddellijk en volledig geanalyseerd. Met de aangeleerde letters worden direct nieuwe tweeklankwoorden gevormd. Door toevoeging van een beginmedeklinker aan een tweeklankcluster kunnen de kinderen van bij het prille begin vlot en nauwkeurig drieklankwoorden lezen.

Omdat leerlingen getraind worden in het lettergroeplezen krijgt het letter-na-letter-lezen (het zogenaamde spellend lezen) geen kans. Bovendien kunnen de leerlingen de aangeleerde woorden al snel in leuke verhaaltjes lezen. Onderzoek en ervaring heeft aangetoond dat deze aanpak betere leesresultaten geeft.

Als de eerste 6 letters zijn aangeleerd, bieden we de leerlingen reeds leesboekjes aan die passen bij hun leesontwikkeling. Niet enkel de technische leesvaardigheid staat hier voorop, maar ook het leesplezier.

1.3 Voortgezet technisch lezen in de lagere school

1.3.1. Niveaulezen

Op onze school wordt de ontwikkeling inzake technisch lezen van al onze leerlingen nauwgezet opgevolgd. We zijn er ons echter van bewust dat elke leerling vordert volgens zijn eigen tempo. Sommige kinderen lezen sneller dan anderen, of met meer intonatie, of ....

Binnen één klas zitten er steeds kinderen met verschillende leesniveaus. Op school trachten we hieraan tegemoet te komen door aan niveaulezen te doen.

In het eerste leerjaar wordt er met niveaulezen gestart vanaf het derde trimester. De leerlingen worden ingedeeld in groepjes volgens hun leesvaardigheid. Er wordt luidop gelezen in leesboeken of uit teksten die overeenstemmen met het door hen bereikte leesniveau. De klas- en zorgleerkrachten ondersteunen dit lezen, in samenwerking met enkele leesouders.

In het tweede leerjaar lezen de leerlingen in het eerste en tweede trimester in duo's (dagelijks) tijdens 'Kwartiermakers'. Er wordt luidop gelezen in leesboeken of uit teksten die overeenstemmen met het door hen bereikte leesniveau. De leerkracht ondersteunt de leerlingen individueel of in kleine groep waar nodig.

In het derde leerjaar worden er, naast het regelmatig luidop en stillezen in de klas tijdens de taallessen, extra oefenmomenten ingelast voor de leerlingen die moeilijkheden ervaren met het technisch lezen. De zorgleerkracht begeleidt de leerlingen in kleine groepjes volgens hun leesniveau. Er wordt niet enkel luidop gelezen, maar er gaat ook extra aandacht naar de opbouw en inhoud van de gelezen tekst of verhaal.

1.3.2. Samenwerkend lezen tussen leerlingen uit de eerste graad en de derde graad

Het ontwikkelen van technische leesvaardigheid is van cruciaal belang voor begrijpend lezen. Een effectieve manier om kinderen te helpen ontwikkelen tot vloeiende lezers is samenwerkend leren, of samenwerkend lezen in dit geval.

Er worden groepen gevormd van maximaal drie leerlingen uit de eerste graad. Een leerling uit de derde graad helpt de leerlingen in een één-op-één situatie het technisch lezen te oefenen. De leerling uit de derde graad geeft het goede voorbeeld, monitort het lezen van de leerlingen uit de eerste graad in zijn groepje en geeft feedback. Een aantal voorbeelden van samenwerkend lezen zijn:

- Op zinsniveau: de leerling uit de derde graad leest in een tekst steeds één zin tekst hardop en vervolgens leest ook de leerling uit de eerste graad de zin hardop. Daarna wordt de zin nog een keer herhaald door de leerling uit de derde graad.
- Op tekstniveau: de leerling uit de derde graad leest als eerste de tekst hardop en de leerling uit de eerste graad leest hardop of in stilte mee, waarna de leerling uit de eerste graad zelf de tekst hardop leest.

- Op tekstniveau met aandacht voor de inhoud: Voorafgaand aan het lezen bespreken de leerlingen samen de inhoud van de tekst (bv. aan de hand van de titel, de prent op de kaft, de korte inhoud op de achterflap, ...) Ook bespreken ze de uitspraak en betekenis van een aantal moeilijke woorden in de tekst. Vervolgens leest de leerling uit de eerste graad de tekst en corrigeert de leerling uit de derde graad eventuele fouten tijdens het lezen. Na afloop lezen de leerlingen samen nog een keer de moeilijke woorden.

Samenwerkend lezen biedt een succesvolle aanvulling op de klassikale leesinstructie om het vloeiend lezen te bevorderen. Naast effecten op technische leesvaardigheid, heeft samenwerkend lezen een positief effect op leesmotivatie en leesbegrip. Ten slotte helpt samenwerkend lezen het zelfvertrouwen van alle betrokken leerlingen te verhogen.

1.4 Monitoring technisch lezen

1.4.1 Breed evalueren

Als school willen we onze leerlingen vlot en nauwkeurig leren lezen. Een belangrijk doel van het leesonderwijs, dat ook in moderne leestheorieën sterk wordt benadrukt.

Vlot en nauwkeurig lezen staan voor:

- vaardig lezen
- efficiënt lezen (zo goed mogelijk in een zo kort mogelijke tijd)
- goed begrijpen

Op vastgelegde tijdstippen doorheen het schooljaar gaan we na hoe snel onze leerlingen, zonder dat zij de nauwkeurigheid uit het oog verliezen, kunnen lezen. Dit doen we aan de hand van de toetsen 'Technisch lezen', die onderdeel zijn van het LOVS (Cito).

In de eerste plaats worden de toetsen gebruikt als signaleringsinstrument voor alle leerlingen van het 1ste t.e.m. het 6de leerjaar om na te gaan:

- hoe het gesteld is met hun technische leesvaardigheid
- hoe zij zich ontwikkelen op het gebied van technisch lezen
- welke boeken zij technisch kunnen lezen en welke (nog) niet (= vaardigheidsniveau t.o.v. moeilijkheidsgraad)

In de tweede plaats peilen de toets 'Technisch lezen' naar de taalcompetentie binnen de vaardigheid lezen. De toetsen vinden aansluiting bij volgend doel uit het doelenkader:

- 1ste leerjaar:
  - Taalbeschouwing: taalsysteem, betekenissen
- 2de - 6de leerjaar:
  - Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: doel, teksttype en eigen kennis, manier van lezen erop afstemmen en aandacht houden voor bereiken van dat doel.
  - Taalbeschouwing: taalsysteem, betekenissen.

Alsook bieden de gegevens ons de mogelijkheid om te evalueren op individueel, groeps- en schoolniveau.

1.4.2. Hoe bepalen we het niveau technisch lezen van onze leerlingen?

Afnamemomenten

De afnamemomenten voor de toetsen 'Technisch lezen' zijn halverwege het schooljaar en aan het einde van het schooljaar:

- tweede helft van januari / eerste week van februari
- tweede helft van mei / eerste week van juni

Verloop van de toets

De leerlingen lezen stil en werken in het opgavenboekje.

De toets halverwege het eerste leerjaar meet de leesnauwkeurigheid: de leerlingen kiezen uit een reeks woorden het woord dat past bij een afbeelding. Ook aan het einde van het eerste leerjaar wordt er op deze manier getoetst.

Vanaf het tweede leerjaar krijgen de leerlingen een tempotoets: de leerlingen moeten in een beperkte tijd steeds het juiste woord kiezen uit drie alternatieven.

AVI-score

Na het afnemen van de toets 'Technisch lezen' wordt het AVI-niveau bepaald. Het AVI-niveau komt tot stand door de verhouding tussen de score 'aantal gelezen opgaven' en de score 'aantal goede opgaven'.

Aan de hand van de genormeerde score-tabel, wordt het AVI-niveau aan de leerling toegekend:

- M3: Midden eerste leerjaar
- E3: Eind eerste leerjaar
- M4: Midden tweede leerjaar
- E4: Eind tweede leerjaar
- M5: Midden derde leerjaar
- E5: Eind derde leerjaar
- M6: Midden 4de leerjaar
- E6: Eind vierde leerjaar
- M7: Midden vijfde leerjaar
- E7: Eind vijfde leerjaar

1.4.3. Interpretatie en gebruik op leerlingniveau en klasniveau

De toetsen van 'Cito LOVS - Technisch lezen' zijn bedoeld als screening bij de hele klas. Zowel op leerlingniveau als op klasniveau.

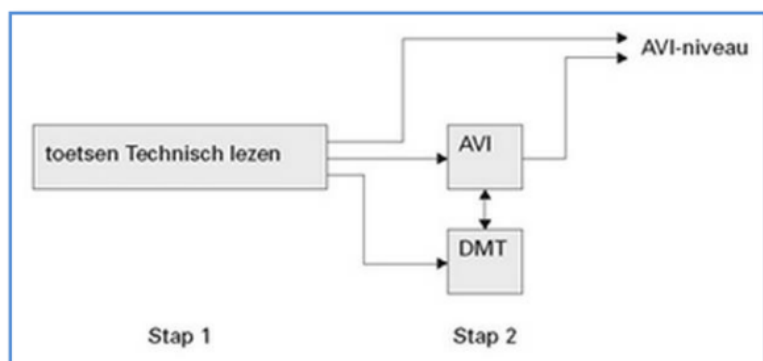
De resultaten van de toetsen technisch lezen worden per leerling bijgehouden in het LVS. De grafische weergave van de score maakt in een oogopslag duidelijk hoe de ontwikkeling van de technische leesvaardigheid verloopt.

We houden bij het analyseren van de resultaten rekening met verschillende criteria:

- Is de mate van vooruitgang van de afgelopen periode te vergelijken met de mate van vooruitgang in (de) daaraan voorafgaande periode(s)? Vertoont de leesontwikkeling een opgaande trend of stagneren de vorderingen?
- Bereikt de leerling, als hij zich in dit tempo blijft ontwikkelen, de gestelde tussendoelen of einddoelen? Ligt de leerling nog op schema?

Wanneer leerlingen minder of niet goed scoren of wanneer bijkomende informatie rond de technische leesvaardigheid nodig geacht wordt (bv. betreft het een tempoprobleem of een nauwkeurighedsprobleem), worden er bijkomende toetsen afgenomen: de DMT- toets (Drie Minuten Toets) en/of AVI-toets. Doordat de leerlingen bij de DMT en AVI-toetsen hardop lezen krijgen leerkrachten meer diagnostische informatie.

Onderstaand schema geeft weer hoe het toetsen rond technisch lezen verloopt volgens het 'Cito LOVS': bij stap 1 wordt een klassikale screening gedaan, bij stap 2 volgt een individuele analyse indien de resultaten bij stap 1 te laag waren.

1.5 Begrijpend en studerend lezen

Naar aanleiding van de verslechterde resultaten van de peilingsproeven Nederlands – begrijpend lezen en luisteren van 2018 startte het Ministerie van Onderwijs een actieplan om scholen te sensibiliseren rond het belang van goed (begrijpend) leesonderwijs en een goede aanpak ervan. Diverse onderwijsondersteuners gingen aan de slag om leerkrachten in het basisonderwijs te helpen om het begrijpend leesonderwijs te versterken.

In de publicatie '*Sleutels voor effectief begrijpend lezen, inspiratie voor een eigentijdse didactiek in het basisonderwijs* (VLOR, 2019)' reiken onderzoekers van Centrum voor Taal en Onderwijs en de UGent vijf didactische sleutels aan om het begrijpend leesonderwijs te versterken:

De leerkracht werkt aan functionaliteit door ervoor te zorgen dat de leesopdrachten voor de leerlingen **uitdagend en betekenisvol** zijn. Leerlingen moeten een tekst willen lezen, bijvoorbeeld:

- als ze door het lezen van de tekst een probleem kunnen oplossen
- als ze getriggerd zijn door de kافت and willen weten wat er met het hoofdpersonage zal gebeuren
- als ze meer willen weten over het onderwerp

Interactie kun je opdelen in twee grote luiken: enerzijds **de interactie tussen de leerlingen en de leerkracht**, anderzijds **de interactie tussen de leerlingen onderling**. Het is belangrijk om beide vormen van interactie te integreren tijdens het begrijpend lezen.

Een strategie is een mentale tool die leerlingen inzetten om hun begrip te ondersteunen, te monitoren of te herstellen. Door het gebruik van gepaste strategieën krijgen leerlingen zelf meer grip op het proces van begrijpend lezen, kunnen ze dat proces ook beter bewaken en bijsturen en worden ze zo betere begrijpend-lezers.

Autonoom (of innerlijk) gemotiveerde leerlingen doen het beter op begrijpend-leesgebied in vergelijking met gecontroleerd (of extern) gemotiveerde leerlingen.

Werk daarom zoveel mogelijk aan **autonome leesmotivatie**.

Die motivatie komt niet alleen door een goede tekstselectie, maar ook door de **samenhang met andere didactische sleutels**:

- door interactie tijdens de lessen te stimuleren,
- door uitdagende en functionele leestaken te selecteren,
- door effectieve leesstrategieën te kunnen toepassen.

Om een vaardigheid echt onder de knie te krijgen, is het van belang dat leerlingen die vaardigheid ook in andere leergebieden kunnen toepassen.

1.5.1. Begrijpend lezen - eerste leerjaar

In 'ik lees met hup en aap' komen de domeinen/ontwikkelthema's geïntegreerd aan bod. De schriftelijke en mondelinge vaardigheden worden in samenhang aangeboden. De thematische contexten (uit de leefwereld van de leerlingen) in 'ik lees met hup en aap' zorgen ervoor dat de opdrachten thematisch aan elkaar gelinkt zijn en bijgevolg diepgaander verwerkt worden. De activiteiten en opdrachten zijn betekenisvol, en waar mogelijk ook functioneel.

'Ik lees met hup en aap' zet hoofdzakelijk in op leerkracht – leerling interactie. De handleiding van 'Ik lees met hup en aap' ondersteunt de leerkracht daarbij.

Geregeld wordt ook de suggestie gegeven om samenwerkend te leren (partnerwerk, groepswerk), veelal om moeilijke lezers te ondersteunen bij het lezen en bij de verwerkende opdrachten. Op die manier vindt er ook leerling – leerling interactie plaats.

Bij het lezen van verhalen en informatieve teksten uit 'Ik lees met hup en aap', leren de leerlingen de inhoud van een verhaal in eigen woorden navertellen (samenvatten van de tekst). Ze tonen dat ze de tekst begrijpen door die voor te lezen met intonatie en rekening houdend met de interpunctie. Bovendien leren ze gelezen informatie ordenen. Ze beantwoorden eenvoudige vragen door het antwoord in de tekst op te zoeken en te noteren.

Naast die concrete elementen die aanwijzingen geven over het begrip van een tekst, lopen we vooruit op aspecten van begrijpend lezen die in latere leerjaren aan bod komen en van belang zijn. Leerlingen vertellen wat ze naar aanleiding van de titel van een verhaal van de inhoud ervan verwachten (voorspellen van de inhoud), leren hoofdpersonen in een verhaal te onderscheiden (visualiseren van de inhoud) en verwoorden hun gevoel ten aanzien van een verhaal (mooi, grappig, eng ...).

Het aanwenden van deze strategieën wordt niet geëxpliciteerd doorheen het eerste leerjaar. Ze zitten vervat in de vraagstellingen door de leerkracht en in de opdrachten en verwerkingsoefeningen van de leerlingen. Uiteraard kan de leerkracht bepalen welke van de strategieën via expliciete directe instructie aan de leerlingen overgebracht wordt (op basis van de noden van de leerlingen). Omdat teksten geregeld meermaals gelezen worden, kan dit best gebeuren bij een eerste lezing van de tekst. Bij volgende leesbeurten zorgt dit voor een diepgaande verwerking.

In 'Ik lees met hup en aap' werden de materialen verwerkt in thema's met een talige insteek. Dat maakt dat de taalactiviteiten in een betekenisvolle, functionele en interactieve context plaatsvinden. De teksten waarmee de leerlingen aan de slag gaan zijn door jeugdauteurs geschreven en hebben een geestige, interessante en rijke inhoud.

In de klas wordt er gewerkt met de leessesets van 'Ik lees met hup en aap'. Als de eerste 6 letters zijn aangeleerd, lezen de leerlingen al een eerste boekjes uit leeset. De leesboekjes lopen parallel met de aangeboden letters en worden tevens als verrijking of remediëring ingezet.

Bij elk leesboekje worden gevarieerde bingeloefeningen aangeboden. Die kunnen opgelost worden vóór het lezen (inoefenen van de moeilijke woorden en bekijken van de moeilijke woordenschat) en na het lezen (leuke vragen over de verhaalvolgorde en over de inhoud van het verhaal). De leerlingen kunnen de boekjes ook online lezen. Daarbij is spraakopname mogelijk zodat de leesprestaties van de leerlingen achteraf beluisterd kunnen worden.

'Ik lees met hup en aap' werkt thematisch en zorgt zo voor een link met andere leergebieden/ontwikkelvelden. Bovendien zijn enkele van de thema's te linken met de thema's van 'Op verkenning'.

- Thema 1: dit ben ik - te linken aan 'welkom' (Op verkenning)
- Sinterklaas (facultatief) - te linken aan 'speel je mee?' (Op verkenning)
- Thema 5: feest - te linken aan 'ik word groot' (Op verkenning)
- Thema 7: naar de winkel - te linken aan 'later word ik' (Op verkenning)
- Thema 10: vakantie / reizen (facultatief) - te linken aan 'joepie, vakantie' (Op verkenning)

Ook de andere thema's bieden mogelijkheden om te linken naar andere ontwikkelvelden. Daarnaast is er in elk thema een muzisch-creatieve activiteitenfiche uitgewerkt waarmee de leerkracht na elk themaverhaal aan de slag kan. De activiteiten bieden een variatie aan creatieve uitingen, die allemaal in een speelse vorm worden aangeboden. De leerlingen mogen toneelspelen, dansen, instrumenten bespelen enz.

1.5.2. Begrijpend lezen - tweede leerjaar tot zesde leerjaar

In 'De Taalkanjers' worden de verschillende leesstrategieën gekoppeld aan functionele, authentieke en uitdagende taken die het leesbegrip van de leerlingen bevorderen. Door te vertrekken van de leefwereld van de leerlingen en een centraal onderwerp per thema wordt begrijpend lezen leuk én betekenisvol.

Zowel in de lessen met een VTN-structuur als in de lessen die focussen op een deelvaardigheid (zie sleutel 'Strategie en Instructie'), wordt tegemoetgekomen aan de niveaoverschillen in een klasgroep.

Leerlingen lezen verschillende teksten op eigen niveau (= 3-sporenbeleid). Dit zorgt voor een meerwaarde bij de klassikale bespreking en reflectie. In 'De Taalkanjers' staan open vragen centraal die ruimte bieden tot interactie over het leesproces. Elke leerling krijgt zo de kans om op zijn/haar niveau een bijdrage te leveren aan de interactie.

Leerlingen moeten zoveel mogelijk kansen krijgen om functioneel te oefenen op begrijpend lezen. Om ervoor te zorgen dat de leerlingen hun leestaken met succes kunnen uitvoeren, besteedt 'De Taalkanjers' expliciet aandacht aan de leesstrategieën die ze hiervoor nodig hebben.

Zes strategieën staan hierbij centraal. Deze worden stapsgewijs opgebouwd doorheen de verschillende leerjaren.

- FOCUS 1e graad: voorspellen en visualiseren
- FOCUS 2e graad: verbinden en samenvatten
- FOCUS 3e graad: afleiden en beoordelen

De lessen begrijpend lezen zijn onderverdeeld in twee soorten lessen:

1. Lessen met een V(oor)T(ijdens)N(a)-structuur

In de lessen met een **VTN**-structuur worden de leerlingen uitgedaagd om **Voor**, **Tijdens** en **Na** het lezen actief na te denken over de tekst.

Bij elke nieuwe strategie staat de leerkracht model. De leerkracht 'modelleert' de leesstrategieën aan de hand van één tekst: voorspellen, visualiseren, verbinden met voorkennis, nadenken over woordbetekenissen en relaties in een tekst, terugblikken, beoordelen ...

De strategieën worden visueel ondersteund door een 'leesmaatje'. Via verschillende denkvragen worden de leerlingen wegwijs gemaakt in het complexe proces van begrijpend lezen. Voor elke graad is er een aangepast leesmaatje, voortbouwend op de strategieën die in die graad centraal staan.

Voor, tijdens of na het lezen krijgen de leerlingen in het werkboek kansen om de strategie te oefenen op eigen niveau (= 3-sporenbeleid: aanloop, kern, uitdaging). Geleidelijk aan worden ze steeds zelfstandiger in het selecteren en hanteren van de verschillende strategieën en het omgaan met uitdagende stukken tekst en begrippen.

Via intense oefening en begeleiding streven we ernaar dat de leerlingen leesvaardig worden. Dit betekent dat ze leesstrategieën na verloop van tijd automatiseren en deze gebruiken zonder er actief over na te denken.

Het voor/tijdens/na-principe wordt daarenboven ook ondersteund in lessen luisteren, spreken en schrijven.

2. Lessen die focussen op een deelvaardigheid.

In de lessen waarbij een deelvaardigheid centraal staat leren de leerlingen o.a. een tekstsoort kennen, de functie van een titel, de lay-out van een tekstsoort herkennen, de structuur van een tekst doorzien ...

De leerlingen oefenen deze vaardigheid met behulp van verschillende teksten aansluitend bij hun leesniveau (aangepaste lengte van de woorden/zinnen/teksten, impliciete/expliciete boodschap, ...).

Leesmotivatie is een sleutelfactor voor succesvol lezen. Als school en als leerkracht hebben wij een belangrijke rol in de ontwikkeling van leesplezier. Onderzoek wijst uit dat leesplezier een gunstig effect heeft op de ontwikkeling van begrijpend lezen.

Leerlingen die veel en graag lezen, zijn betere lezers. Daardoor lezen ze meer en worden ze nog leesvaardiger (Mol & Bus, 2011).

In 'De Taalkanjers' wordt in elk thema tijd voorzien voor een les 'plezier- en vrij lezen' als essentieel onderdeel van een leesbevorderingsbeleid op school. Leerlingen worden in de lessen vrij lezen aangespoord om zelf uit teksten te kiezen. Als leerkracht gaan we zelf actief mee aan de slag om leerlingen te ondersteunen in het maken van deze leeskeuze. Leerlingen moeten echt leren om te kiezen. In De Taalkanjers wordt er gewerkt met verschillende teksttypes (én thematisch en volgens het leerplan).

De leerkracht kan tijdens de lessen observeren welke leerlingen er door het aangeboden teksttype geboeid zijn en hiermee rekening houden tijdens vrije leesmomenen.

In de verschillende thema's is er aandacht voor promotie van kwaliteitsvolle boeken en teksten (door de leerlingen in de klas) en voorleesactiviteiten.

Per thema worden boekentips aangereikt die de klasbibliotheek en het thema versterken. Er wordt aandacht besteed aan de meertalige identiteit van bepaalde leerlingen en het belang van leesplezier in de eigen taal.

Het is het belangrijk dat de leesstrategieën niet alleen in de taallessen, maar ook in andere leergebieden geëxpliciteerd en geoefend worden. Op die manier ervaren de leerlingen dat het belang van begrijpend lezen verder reikt dan de taallessen en worden ze gestimuleerd om de transfer te maken naar verschillende contexten.

Een goede leesvaardigheid is immers van belang in tal van andere domeinen. Denk maar aan cognitieve processen zoals informatie opnemen en verwerken, maar ook aan probleemoplossend en empathisch vermogen ... Op die manier wil 'De Taalkanjers' ervoor zorgen dat kinderen de vereiste geletterdheid ontwikkelen om zelfstandig te functioneren in hun verdere schoolloopbaan en de maatschappij.

1.6. Monitoring begripend lezen

1.6.1. Breed evalueren

Met de digitale, adaptieve 'Dia-volgtoetsen' volgen we onze leerlingen in hun leesontwikkeling. De volgtoetsen 'Diatekst' meten het begrip van teksten. Uit onderzoek komt naar voren dat tekstbegrip een belangrijke voorspeller is van schoolsucces. Daarnaast spelen teksten een cruciale rol bij het leren van alle vakken, in zowel basis- als secundair onderwijs.

Met de toets 'Diatekst' komt iedere leerling tot zijn recht en krijgen we inzicht in de leesvaardigheidsontwikkeling die iedere leerling doormaakt.

Groei staat centraal. Aan de hand van de groeiwijzer (zie afbeelding) wordt groei inzichtelijk gemaakt.

De groeiwijzer is gebaseerd op een vaardigheidsschaal die doorloopt van het basisonderwijs tot en met het secundair onderwijs. In het basisonderwijs worden de kleuren van lichtgrijs tot roze gegeven. De kleuren die erna komen, worden pas gegeven in het secundair onderwijs.

De toetsen Diatekst in leerjaar 3 zijn anders van opzet dan de toetsen in leerjaar 5.

Bij Diatekst in het 3de leerjaar wordt tekstbegrip gemeten aan de hand van lees- én luisterteksten. Het idee daarachter is dat op deze manier rekening gehouden wordt met de ontwikkeling die leerlingen doormaken op het gebied van technisch lezen. Door binnen een toets beide domeinen te testen, kan onderscheid gemaakt worden in de prestaties op beide onderdelen. Zo kan het zijn dat een leerling wel de strategieën onder de knie heeft om tot begrip te komen (een goede score op het onderdeel luisteren), maar met technisch lezen nog behoorlijk wat moeite heeft (een minder goede score op het onderdeel lezen).

Het gecombineerd toetsen van lees- en luisterbegrip is goed mogelijk, omdat de strategieën die leerlingen inzetten om een boodschap te begrijpen bij lees- en luisterteksten sterk overlappen. De verwerkingsprocessen die bij het leesproces betrokken zijn, lijken daarmee ook bij luisteren een grote rol te spelen.

In de toetsen voor het 3de leerjaar zit een opbouw van eerst voornamelijk luisterteksten naar voornamelijk leesteksten.

In het 5de leerjaar is het technisch lezen bij het merendeel van de leerlingen voldoende ontwikkeld zodat ze zelfstandig teksten kunnen lezen en kunnen we met Diatekst dus het begripend lezen toetsen, in lijn met het referentiekader en de beoogde mijlpalen voor lezen, en ook vanwege de doorlopende leerlijn naar (de toetsen voor) het secundair onderwijs.

De tekstsoorten die terugkomen in de toets Diatekst zijn informatieve, betogende, instructieve en verhalende teksten. In leerjaar 3 worden vrijwel alleen verhalende en informatieve teksten aangeboden. In het 5de leerjaar krijgen leerlingen minimaal twee verschillende typen zakelijke teksten aangeboden binnen een toets en minimaal één verhalende tekst. De toets bestaat uit authentieke teksten die zoveel mogelijk intact zijn gelaten.

1.6.2. Hoe bepalen we het niveau begrijpend lezen van onze leerlingen?

Afnamemomenten

De afnamemomenten voor de toetsen 'Diatekst' zijn aan het begin van het schooljaar en op het einde van het schooljaar:

- september/oktober
- mei/juni

Verloop van de toets

De afname van de toets verloopt digitaal. De leerlingen leggen de toets individueel af.

De leerlingen krijgen een luister- of leesfragment te horen of te zien, waarna zij een aantal vragen krijgen over de inhoud van de tekst. De leerlingen hebben tijdens het beantwoorden van de vragen steeds de kans om het fragment opnieuw te beluisteren of te lezen.

In de toets komen verschillende vraagtypen aan bod:

- sleepvragen: leerjaar 3
- meerkeuzevragen: leerjaar 3 en 5
- vragen met meerdere goede antwoorden: leerjaar 5
- open vragen: leerjaar 5

De inhoudsvragen richten zich zowel op micro-, meso- als macroniveau:

- microniveau: Het begrip van de tekst op woord- en zinsniveau
- mesoniveau: Het begrip van informatie uit verschillende zinnen/tekstgedeelten, meestal binnen een alinea
- macroniveau: Het begrip van de tekst in zijn geheel (hoofdgedachte, opbouw, functie, ...)

De micro- en mesovragen betreffen vooral het begrijpen. Op het macroniveau wordt ook gevraagd naar interpretatie en evaluatie van teksten.

De leesteksten inclusief vragen worden niet voorgelezen. Doordat bij de leesteksten rekening is gehouden met het technisch leesniveau, kan de gemiddelde leerling de leesteksten goed lezen. In principe zouden alle leerlingen de toets zonder voorleesfunctie moeten kunnen maken. Er is gewerkt met korte formuleringen en er werd zoveel mogelijk rekening gehouden met het niveau van de leerlingen.

Indien nodig kan de voorleesfunctie door de leerkracht worden ingeschakeld.

DIA-score

De toets Diatekst is gebaseerd op het Referentiekader taal en rekenen (Meijerink 2009). Dat beschrijft de basiskennis en vaardigheden die van belang zijn in groot detail. Zo kan de leesvaardigheids groei van de leerlingen bijzonder nauwgezet worden opgevolgd.

De score op de Diatekstoets wordt uitgedrukt in een 'tekstbegripsniveau (TBN)' op een vaardigheidsschaal, die gevisualiseerd wordt met de groeiwijzer.

Bepaalde scharnierpunten in de schoolloopbaan van kinderen komen overeen met bepaalde mijlpalen op die groeiwijzer. In het basisonderwijs geldt de elementaire geletterdheid (groen) als het niveau dat zoveel mogelijk leerlingen moeten beheersen vooraleer ze doorstromen naar het secundair onderwijs. De maatschappelijke geletterdheid (paars) is het streefniveau voor leerlingen die meer aankunnen.

1.6.3. Interpretatie en gebruik op leerlingniveau en klasniveau

Vaardigheidsscore

Bij Diatekst voor leerjaar 3 krijgen de leerlingen een score op de domeinen lezen en luisteren. Deze informatie kan nuttig zijn bij de begeleiding na de toetsafname. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een leerling wel de strategieën onder de knie heeft om tot begrip te komen (een goede score op het onderdeel luisteren) maar met technisch lezen nog moeite heeft (een minder goede score op het onderdeel lezen). In dat geval kan de leerling gebaat zijn bij oefeningen op het gebied van technisch lezen.

Ook is het omgekeerde mogelijk: een leerling scoort laag op het onderdeel luisteren en heeft dus moeite met het komen tot begrip, maar scoort hoog op het onderdeel lezen. Deze leerling zou extra kunnen oefenen met strategieën die helpen om tot begrip te komen. Ook is het mogelijk dat leerlingen op zowel lezen als op luisteren uitvallen. In dat geval is oefening op zowel gebied van technisch lezen als op tekstbegrip gewenst.

Bij Diatekst voor de eindmeting van leerjaar 5 krijgen de leerlingen een score op de domeinen micro, meso en macro. Door deze domeinen in samenhang te bekijken krijg je inzicht in de relatief sterke en zwakke punten van leerlingen en zo krijg je een diagnostisch beeld.

Lezerstype

In Dia-groeiwijzer worden de domeinen geanalyseerd in scoreprofielen waarmee sommige leerlingen een bepaald lezerstype kunnen krijgen. Het lezerstype geeft een indicatie van de verbeterpunten waaraan je gericht kunt gaan werken.

De lezerstypes worden bepaald op basis van de verhouding tussen de micro-, meso- en macroscores:

- De **compenserende** lezer heeft moeite met begrip op microniveau en compenseert dit relatieve tekort door een relatief sterk begrip van het meso- en/of macroniveau van een tekst.
- De **schoolse** lezer heeft een tegenovergesteld profiel: ondanks een goede verwerking van het tekstuele microniveau komt deze lezer onvoldoende tot begrip op het meso- en/of macroniveau van een tekst.
- De **vermijdende** lezer kenmerkt zich juist door een op alle deelaspecten zwak profiel.

Het lezerstype is dus een extra gegeven op basis van een analyse van het scoreprofiel, en wordt alleen gegeven bij leerlingen met een TBN-score onder het 50ste percentiel (dus bij letterscore C, D en E). Leerlingen met percentiel C die geen typisch schools of compenserend profiel vertonen, krijgen geen lezerstype.

De lezerstypen bieden handvatten voor de begeleiding na de toetsafname. Zo heeft een compenserende lezer misschien behoefte aan oefening op microniveau, terwijl de aandacht bij een schoolse lezer misschien meer uit moet gaan naar het meso- en macroniveau van een tekst.

1.7. Wat als technisch en begrijpend lezen moeilijk gaat?

1.7.1 Voorleessoftware *

Leerlingen die ondanks voldoende intelligentie, inzet en remediëring het noodzakelijke basisniveau niet halen voor lezen en/of spelling, kunnen zonder redelijke aanpassingen het vereiste niveau niet halen.

Het gebruik van aangepaste ICT laat wel toe het vereiste niveau te halen op school. Op dat moment spreken we van een redelijke aanpassing net zoals bij een bril, een hoorapparaat of een rolstoel. Het zijn hulpmiddelen die ook ingezet kunnen worden bij de maatschappelijke integratie en dus ook in een werksituatie hun rol spelen. Denk hierbij aan het gebruik van spellingcontrole op het werk.

Positieve gevolgen in de leesontwikkeling bij het gebruik van voorlees- en schrijfssoftware:

- Meerdere wetenschappelijke studies bewijzen een significante verbetering van het tekstbegrip wanneer een zwakke lezer leest met voorleessoftware.
- De leerlingen lezen zonder hulp van anderen wat het competentiegevoel bevordert.
- De leerling kan de uitspraak van vreemde talen zelfstandig oefenen en veelvuldig beluisteren.
- De leerling kan de zinsbouw en spelling van woorden controleren door het laten voorlezen tijdens het typen. De functie 'woordvoorspelling' zorgt ervoor dat de helft minder toetsaanslagen nodig zijn en kan voor een leerling met ernstige problemen op het gebied van motoriek dan weer uitkomst bieden. Dit alles zorgt ervoor dat de zelfstandigheid en het competentiegevoel van de leerling vergroten.
- De leerling ervaart minder faalangst. Hij kan bijvoorbeeld teksten lezen en schrijven die aansluiten bij zijn leeftijd en intelligentie. Dit werkt sterk motivatieverhogend.
- Onderzoek toont aan dat leerlingen die voorleessoftware mogen gebruiken betere studieresultaten halen en een hogere studiemotivatie hebben.
- De leerling leert al vroeg dat er compenserende hulpmiddelen bestaan. Dit opent perspectieven naar het gebruik van nieuwe, nog te ontwikkelen hulpmiddelen.
- De leerlingen leren ook gebruik maken van digitale informatie zoals de digitale krant en informatie op internet, waar het voorlezen vlot kan worden aangewend.

* bron: Aan de slag met voorleessoftware op school. Een gids met 8 vragen en antwoorden - Departement Onderwijs en vorming

1.7.2 Luisterboeken

Wanneer het lezen van een boek bij een leerling moeilijk gaat, kan een luisterboek de oplossing bieden. De Luisterpuntbibliotheek biedt boeken aan in de vorm van 'Daisy-luisterboeken'. Een Daisy-luisterboek is een gewoon boek dat van A tot Z is ingelezen door iemand met een goede stem. En soms leest de auteur zelf zijn boek in.

Het grote voordeel is dat leerlingen via deze luisterboeken ook boeken kunnen lezen passend bij hun leeftijd en interesses en zij niet langer tegengehouden worden door hun feitelijke technisch leesniveau. Het is dus een must dat de leerling óók het gedrukte boek ter hand heeft om mee te volgen tijdens het luisteren.

Een Daisy-boek heeft een aantal extra voordelen tegenover een 'gewoon' luisterboek:

- De leerling kan het Daisy-boek gebruiken zoals een gewoon boek, want de structuur van het gedrukte boek zit erin. Hij kan in één ruk doorlezen, maar je kan ook door het boek bladeren, van zin naar zin, bladzijde naar bladzijde en van hoofdstuk naar hoofdstuk. De leerling kan stukken opnieuw beluisteren, stiekem vooruit lezen, een notitie plaatsen, enz.
- De leerling kan de voorleessnelheid vertragen of versnellen zonder dat de stem vervormt.
- De applicatie die de leerling gebruikt om te luisteren heeft een geheugen dat onthoudt waar hij in elk boek gebleven is.

2. Kwartiermakers

2.1 Waarom Kwartiermakers?

Lezen is ontzettend belangrijk. Kinderen met een leesachterstand krijgen deze achterstand vaak niet meer ingehaald. Deze kinderen kunnen zich door een gebrek aan taalvaardigheid niet volledig ontplooiën. Ook binnen onze eigen schoolcontext voelen we de nood om aan deze leesachterstand tegemoet te komen.

Een dagelijks leesritueel van een kwartier krypt de lees- en taalvaardigheid van kinderen enorm op. Door het lezen van boeken lezen kinderen na verloop van tijd sneller, ze krijgen een ruimere woordenschat, ze ontwikkelen meer tekstbegrip en maken minder schrijffouten. Via 'Kwartiermakers' werken we aan de preventieve basiszorg in de klas en op school.

Wanneer kinderen meer ongedwongen (zonder verslagen of opdrachten), vrij mogen lezen, ervaren ze meer leesplezier en gaan ze spontaan ook meer lezen. Bovendien leidt vrij lezen ook tot betere schoolprestaties. Immers, met een hoger leesniveau worden andere vakken toegankelijker en kunnen kinderen hun talent beter ontwikkelen.

2.2 Hoe richten we 'Kwartiermakers' in binnen onze school? *

We creëren dagelijks 15 minuten effectieve (voor)leestijd waarin leesplezier en leesbeleving centraal staat. Bij voorkeur wordt er (voor)gelezen na een speeltijd.

De leerkracht modelt leesgedrag door zelf ook mee te lezen tijdens het leesmoment.

Binnen de school en de klas voorzien we gevarieerd boek- en leesmateriaal om tegemoet te komen aan de interesses van alle leerlingen.

In de klas wordt een aantrekkelijke boekenhoek en/of -kast voorzien. Het boek- en leesmateriaal staat op de hoogte van de leerlingen zodat zij gemakkelijk iets kunnen uitkiezen.

We lezen wekelijks één keer voor, van het eerste tot het 6de leerjaar, uit gevarieerd boekmateriaal.

De (zorg-)leerkracht monitort het leesgedrag en leesvoorkeur van de leerlingen door het voeren van een individueel leesgesprek. Aan de hand van het leesgesprek kan de (zorg-)leerkracht het leesgedrag van de leerling bijsturen, mee uitzoeken welk boek- en leesmateriaal past bij de interesses van de leerling en begeleiden tijdens het dagelijks leesmoment. Ook het persoonlijk leesportfolio (= het 'Leeskoesterboekje') is bij het monitoren een handig instrument.

De leerlingen monitoren hun eigen leesgedrag en -ervaring aan de hand van een persoonlijk leesportfolio (= het 'Leeskoesterboekje') vanaf het 3de leerjaar.

De school richt een 'boekenclub' in. Leerlingen van het 1ste tot en met het 6de leerjaar kunnen tijdens de middagspeeltijd genieten van (voor)lezen in de schoolbibliotheek.

De leerlingen wisselen leeservaringen mondeling uit met hun klasgenoten (= Boekenbabbel)

De school werkt samen met de bibliotheek. Deze voorzien boekentrolleys per klas met gevarieerd boek- en leesmateriaal. Op aanvraag kan de inhoud van de boekenkoffer aangepast worden naar een bepaald thema dat binnen de klas aan bod komt.

* Verdere duiding en uitwerking van Kwartiermakers binnen de school: klasmap Kwartiermakers per leerjaar

3. Werkgroep lezen

3.1 Leesbevordering

De werkgroep lezen organiseert **leesbevorderende activiteiten op schoolniveau**. Deze activiteiten zijn afhankelijk van en worden ingevuld vanuit de thema's vanuit de poëzieweek, voorleesweek, jeugdboekenmaand, ...

Jeugdboekenmaand

Jeugdboekenmaand is een campagne voor kinderen en jongeren tussen 3 en 15 jaar. Tijdens deze maand wil Iedereen Leest aandacht vragen voor het plezier van lezen, voorlezen en naar illustraties kijken, aan de hand van een kwaliteitsvol aanbod. Elk jaar staat er een ander thema centraal.

Iedereen Leest zorgt voor **boekentips en inspiratie** en verspreidt promotiematerialen om van de Jeugdboekenmaand een echt feest te maken. Om dit te realiseren wordt er samengewerkt met bibliotheken, scholen, boekhandels en andere partners zoals o.a. Cultuurconnect (het steunpunt voor openbare bibliotheken en cultuurcentra).

Voorleesweek

Voorlezen, dat is leesplezier doorgeven aan jong en oud. Tijdens de Voorleesweek zet 'Iedereen Leest' jaarlijks het **belang én het plezier van voorlezen** in de kijker. Elk jaar staat er een ander thema centraal.

Poëzieweek

Sinds 2000 wordt elk jaar eind januari poëzie extra in de kijker gezet. Op initiatief van *Poetry International* werd de laatste donderdag van januari uitgeroepen tot Gedichtendag. Een breed samenwerkingsverband van dichters, literaire organisaties, scholen, bibliotheken en andere verenigingen zorgde ervoor dat de donkere januaridagen in Vlaanderen en Nederland een poëtische invulling kregen.

Bij elke editie werd aan een dichter gevraagd om 10 gedichten te schrijven die aansloten bij het thema van Gedichtendag. Door het grote succes van de Gedichtendag werd in 2013 beslist om Gedichtendag uit te werken tot een volledige Poëzieweek.

3.2 Boekenclub

Tijdens de **middagspeeltijd** wordt er telkens een halfuur **voorgelezen** in schoolbibliotheek voor de leerlingen van de eerste graad. De leerlingen van de 2de en 3de graad mogen een half uur **vrij lezen**. De werkgroep lezen volgt het aanbod van de schoolbibliotheek op en zet boeken volgens een bepaald thema, gebeurtenissen of periode in de kijker.

4. Samenwerking met externen

4.1 De openbare bibliotheek van Ternat

De leerlingen brengen op regelmatige tijdstippen een bezoek aan de openbare bibliotheek van Ternat. Ze kiezen, al dan niet onder begeleiding van de leerkracht of vanuit een voorbereide opdracht op school, een boek uit naar eigen interesse en leesniveau.

Op regelmatige tijdstippen bezorgt de bibliotheek van Ternat boekenkoffers per klas. Het boekenpakket bestaat zowel uit fictie als non-fictie leesmateriaal of is samengesteld volgens een thema dat werd doorgegeven door de klasleerkracht.

De boekenkoffers worden gebruikt voor leesbevorderende activiteiten in de klas en ter uitbreiding van de klasbibliotheek. Onderling binnen het leerjaar worden de boekenkoffers doorgegeven om een gevarieerd leesaanbod te creëren binnen de klas.

Naast de klasbezoeken (voor het klassikaal ontlenen van boeken), nemen de leerlingen ook deel aan extra activiteiten die worden georganiseerd vanuit de bibliotheek, bv. auteurslezingen, activiteiten i.v.m. de Voorleesweek en de Jeugdboekenmaand, enz.

4.2 Auteurslezingen

Doorheen de verschillende leerjaren worden auteurs uitgenodigd op school. De leerlingen maken kennis met het beroep 'auteur' en het gezicht achter de schrijver van een boek dat ze misschien zelf al lezen. Het bezoek van een auteur motiveert leerlingen om zelf boeken te lezen van de schrijver die ze hebben ontmoet.

Voetnoot

Deze tekst werd samengesteld door het zorgteam in samenwerking met de klasleerkrachten. Nadien werd deze goedgekeurd door het team, de school- en ouderraad in augustus 2023, opgenomen in het schoolwerkplan en gepubliceerd op de website van de school.